

UKRAYNALILARA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

PROBLEMS OF TURKISH LANGUAGE TEACHING AS A FOREIGN LANGUAGE TO THE UKRAINIANS

ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ УКРАИНЦАМ ТУРЕЦКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО

Göknur KARADAVUT*

ÖZ

Küreselleşen dünya düzeni resmi sınırları ortadan kaldırmış gün geçtikçe çeşitlenen ve gelişen kitle iletişim araçları dünya ülkelerindeki farklı milletlerden insanların iletişimini ayrı bir boyuta taşımıştır. Ayrıca ülkeler arasındaki siyasi, ekonomik, bilimsel ve kültürel faaliyetler de günden güne artmıştır. Bu iki unsur yabancı dil öğretimi gündeme getirmiş ve bu alandaki çalışmaların hız kazanmasına zemin hazırlamıştır. Türkçe de Türkiye'nin dünya üzerindeki jeopolitik ve stratejik konumu ve dünya siyasetinde oynamış olduğu etkin rol dolayısıyla dünya ülkelerinin ve diğer milletlerin dikkatini çekmiştir. Bu da Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunu meydana getirmiştir.

Türkiye son zamanlarda çevresinin ilgi odağı ülke haline gelmiştir. Buradan hareketle Türkçe de öğrenilmesi gereken diller arasında yerini almıştır. Farklı ülkelerden pek çok öğrenci, Türkçe öğrenmek amacıyla Türkiye'ye gelmektedir. Bu öğrencilerden bazıları farklı dil ailelerine mensuptur. Bundan dolayı Türkçenin öğrenilmesinde belli başlı sıkıntılar yaşanmaktadır. Türkçe öğrenen topluluklar arasında Ukraynalılar önemli bir yer tutmaktadır. Farklı dil ailelerine mensup bu iki millet hedef dili öğrenirken çeşitli zorluklar yaşamaktadır. Çalışmanın konusu olan Ukraynalılara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan problemlerin başında, Türkçenin sesletimiyle ilgili problemler, biçim bilgisi açısından yaşanan problemler, tümce kuruluşu açısından yaşanan problemler ve anlam bilgisine ilişkin problemlerin geldiğini görmekteyiz. Bu çalışmada yukarıda belirtilen yapı farklılıklarına, bireylerin bu farklılıklarından meydana gelen problemlerine değinilmiş, yaptıkları hatalar incelenmiş ve önerilere yer verilerek yabancı dil olarak Türkçe öğrenimini Ukraynalılar için etkin bir hale getirmek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe öğretimi, Ukraynalı, hedef dil, Türkçe, sesletim, biçimbilim, anlambilim, cümle kurma*

* ORCID: [0000-0002-9121-1625](https://orcid.org/0000-0002-9121-1625), Ankara Üniversitesi TÖMER Antalya şubesi Türkçe okutmanı, goknurkaradavut@windowslive.com

Ukraynalılara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Problemler

ABSTRACT

The globalizing world order has abolished official boundaries, and the mass media that have been diversifying and developing day by day have brought the communication of people of different nationalities in the World countries to a different dimension. In addition, political, economic, scientific and cultural activities among countries have increased day by day. These two elements brought foreign language teaching to the agenda and prepared the ground work for accelerating the studies in this field. Turkish, Turkey's geopolitical and strategic position on the world, and has played an active role in World politics is thus attracted the attention of the world's countries and other nations. This has led to the teaching of Turkish as a foreign language.

Turkey the country recently has become the focus of interest of the environment. From this point of view, Turkish has become one of the languages to be learned. Many students from different countries come to Turkey to learn Turkish. Some of these students belong to different language families. Therefore, there are certain problems in learning Turkish. Ukrainians occupy an important place among Turkish learning communities. These two nations, which belong to different language families, have difficulties in learning the target language. At the beginning of the problems encountered in teaching Turkish as a foreign language to the Ukrainians, which are the subject of the study, we see that the problems related to the sound transmission of Turkish, the problems in terms of morphology, the problems in terms of sentence formation and the problems related to meaning. The study was carried out with qualitative research method on thirty-eight students learning Turkish at Akdeniz University Tömer and Gazi University Tömer. In this study, the above mentioned structural differences, the problems of individuals caused by these differences are discussed, their mistakes are examined and suggestions are made and it is aimed to make Turkish education as a foreign language effective for Ukrainians.

Keywords: *Turkish teaching, foreign language, Ukrainian, target language, pronunciation of Turkish, morphology, semantics, sentence establishment*

АННОТАЦИЯ

Процессы глобализации мировой системы стирают официальные границы. Средства массовой информации, разнообразие и качество которых растет с каждым днем, перенесли общение людей разных национальностей в другое измерение. Каждый день повышается уровень развития политической, экономической, научной и культурной деятельности между странами. Два данных фактора сделали актуальным вопрос обучения иностранному языку и подготовили почву к ускорению работы в данной сфере. Благодаря геополитическому и стратегическому положению, а также эффективной роли Турции в мировой политике, турецкий язык привлек внимание мировых государств и наций. Все это породило необходимость преподавания турецкого языка как иностранного.

В последнее время Турция оказалась в центре внимания окружающих ее стран, в следствие чего турецкий язык занял свое место среди языков, необходимых к изучению. Множество студентов из разных стран приезжают в Турцию с целью овладеть турецким языком. Ввиду того, что родной язык некоторых студентов относится к другой языковой семье, при изучении турецкого языка приходится сталкиваться определенными проблемами. Среди сообществ, изучающих турецкий язык, важное место занимают украинцы. Две данные нации, принадлежащие к разным языковым семьям, испытывают различные трудности при изучении целевого языка. Самыми основными проблемами, с которыми приходится сталкиваться в преподавании турецкого языка украинцам, что и является предметом данной работы,

мы видим трудности произношения в турецком языке, морфологии, построении предложений и семантики. Исследование было проведено с использованием качественного метода анализа, проведенного на 38 студентах, изучающих турецкий язык, на языковых курсах «Tömer» при Университете Акдениз и на языковых курсах «Tömer» при Университете Гази. В настоящей работе были рассмотрены вышеуказанные различия в структуре языка, изучены проблемы и ошибки, которые данные различия порождают у изучающих язык, были даны рекомендации с целью сделать эффективным изучение украинцами турецкого языка как иностранного.

Ключевые слова: преподавание турецкого языка, украинцы, целевой язык, турецкий, произношение в турецком языке, морфология, семантика, построение предложений

1. Giriş

Teknolojinin hızla gelişmesine bağlı olarak günümüz dünyasında gelişen ilişkiler, hızlı büyüme, iletişim-ulaşım imkânlarının artmasıyla sağlanan kolaylıklar sayesinde mesafelerin kısaldığı ve iletişimsel sınırların ortadan kalktığını söylemek mümkündür. Bu imkânlar sayesinde dünya ülkelerinin birbiriyle olan etkilerinde internet başta olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları, dünya dilleri arasındaki etkileşimi de son derece farklı bir boyuta taşımıştır. Öyle ki yabancı dil öğrenimi ayrıcalık olmaktan çıkmış birçok farklı nedenden dolayı bireyler ve toplumlar için ihtiyaç haline gelmiştir.

Türk ve Slav halklarının da süregelen uluslararası ilişkilerinde tarih boyunca sosyolojik, coğrafi ve kültürel yakınlıkları olmuştur. Türkiye ve Ukrayna iki büyük komşu ülke olarak köklü bir kültür tarihine sahiptir. İki devletin son dönemlerdeki ekonomik, turistik, evlilik, eğitim ve siyasi ilişkilerinin artması gibi durumlara komşu ülkelerin birbiriyle olan yakınlığının güçlenmesini sağlamıştır. Dolayısıyla bu yakınlık ve güçlü ilişkiler, bu iki ülke vatandaşlarının birbirlerinin ana dillerini öğrenmelerine zemin hazırlamıştır.

“Türk dili, Altay dillerinin gerek yayılma alanı gerekse konuşuru bakımından en büyük dilidir. En eski yazılı belgeleri 8. yüzyıla kadar inen Türk dili, bugün 10.955.840 kilometrekare alanda yaklaşık 200 milyon kişi tarafından konuşulmaktadır.” (Akar, 2010: 32). Ukraynaca ise Hint-Avrupa dil ailesinin Avrupa kolunda Slav dillerinin arasında yer almaktadır. Farklı dil ailelerinde yer alan dillerin morfolojik ve sentaks yapıları farklılık arz etmektedir. Yabancı dil öğreniminde de bu farklılıklar birtakım problemleri beraberinde getirir.

Türkçenin cümle yapısı aynı aileden olmayan diğer dillerin morfolojik ve cümle yapılarıyla birbirinden farklıdır. Bu farklılık yabancı dil olarak Türkçenin öğrenilmesini zorlaştırmaktadır. Birey, yabancı dili öğrenirken ana dilden getirdiği bilgileri öğrendiği dile aktarabilir.

Her dilin kendine özgün sesletim sistemi ve söz dizimi vardır. Bu unsurlar yabancı dil öğreniminde geçici problemler meydana getirebilir. Bu çalışmada Ukraynalıların yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken karşılaştıkları problemler sesletim sistemi, morfoloji ve sentaks yapısı bakımından değerlendirilecektir.

Bireyin yabancı dil öğreniminin kolay bir süreç olmadığı herkes tarafından kabul görmüş bir kanıdır. Candaş Karababa (2009: 272), yabancı dil öğrenen birey,

Ukraynalılara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Problemler

yeni bir sesletim sistemi, şekil yapısı, söz dizimi ve kendi ana dilinden farklı bir anlam dünyası ve anlatım biçimleriyle karşılaşır ve ister istemez bunları kendi ana diliyle karşılaştırır. Bu durum birtakım sorunların meydana gelmesine sebep olur. Bu sorunlar aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır;

1.1 Türkçenin Sesletimiyle İlgili Karşılaşılan Problemler

“Sesler adından da anlaşılacağı gibi söylenen, ağızdan çıkan, işitilen küçük dil birlikleridir. Dili yazıya geçirmek için bu küçük birlikler birtakım işaretlerle karşılaşılır. Bu işaretlere harf denir.” (Ergin, 2008: 38). Ukraynalı bireylerin Türkçe öğreniminde sesletimle ilgili karşılaştıkları problemlerin temel sebebi ana dilleriyle Türkçenin sesletiminin ve alfabenin farklılığından kaynaklanmaktadır.

Ukraynaca, Kiril alfabesi (otuz üç harf) ile yazılır. Kiril ile okuma yazma öğrenen birey, Latin alfabesi kullanımında seslerin gösteriminin farklılığından dolayı bazı problemler yaşamaktadır. Alfabe farklılığı özellikle okuma ve yazma becerisinde bireyin öğrenim sürecini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Ukraynacada ö, ü ve ğ seslerinin olmaması yazma becerisinin geliştirilmesinde uygulanan dikte tekniğinde sesin doğru ve anlaşılır telaffuz edilmemesinden ya da birey tarafından sesin anlaşılmasından dolayı yazım yanlışlarının meydana geldiği görülmektedir. Ayrıca konuşma becerisi dikkate alındığında ise birey konuşurken seslerin telaffuzunda zorlanmaktadır.

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Eğitim	Egitim
Bağımsız	Bagımsız
Değil	Degil
Ödev	Odev
Öğretmen	Oğretmen
Öğrenci	Oğrenci
Köpeği	Kopegi
Kötü	Kotu
Öğle	Oğle

Tablo 1

Türkçede ünsüz benzeşmesi ve ünsüz yumuşaması olaylarında karşılaşılan değişikliklerin yazımında Ukraynalı bireylerin problem yaşadıkları görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Ukraynalı bireyler, ünlü ve ünsüz uyumlarını kavrayamamakta buna bağlı olarak bazen gereksiz yere ses değişikliği yapmaktadır.

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Benim kitabım	Benim kitapım
Çoğu insan kitap okuyor.	Çoğu insan kitab okuyor.
Her kış doğa sporlarına gittim.	Her kış doğa gidtim.

Tablo 2

Ukraynalıların kullandığı kiril alfabesinde ‘y’ harfi Türkçede ‘u’ harfine karşılık gelmektedir.

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Ankara en kalabalık şehirlerden birisidir.	Ankara en kalabalık şehirlerden birişidir.
Bu elbiseyi alacağım.	Bu elbiseyi alıcıyım.
Bugün çok sıcak.	Bugün çok sıçak.
Buraya oturabilir miyim?	Byrasıya oturabilir miyim?
Hava soğuk.	Hava soyk.
O kimseye benzemez.	O kimsiye benzemez.

Tablo 3

1.2 Biçim Bilgisi Açısından Karşılaşılan Problemler

Ukraynalıların Türkçe öğrenirken en çok problem yaşadıkları konulardan biri de eklerin kullanımınıdır. Ortaya çıkan olumsuz transferler kelime ve ekler düzeyinde dikkat çekmektedir. Türkçe de olduğu gibi Ukraynacada da birçok ek bulunmaktadır. Fakat Ukraynacada ekler sadece kelimenin sonunda değil kelimenin başında ve ortasında da yer alabilmektedir. Ukraynalı bireylerin biçim bilgisi açısından en çok hata yaptıkları konu ad durum ekleridir. Özkan (1994: 40), ad durum eklerinin öğreniminde karşılaşılan zorlukları beş başlıkta tasnif etmiştir:

1. Ad durum ekinin kullanılmaması
2. Ad durum ekinin gereksiz olarak kullanılması
3. Kullanılması gereken ad durum ekinin yerine başka bir ad durum ekinin kullanılması
4. Ad durum eklerinin ünlü- ünsüz uyumlarına göre yanlış kullanılması
5. Ad durum eklerinin cümlenin yanlış ögesinde (özne) kullanılması

1.2.1 Belirtme Durum Eki

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Antalya'yı seviyorum.	Antalya'ya seviyorum.
Burası çok güzel.	Burada çok güzel.
O, elini yıkıyor.	O elimi yıkıyor.
O, elini yıkıyor.	O elisi yıkıyor.
O, yüzünü siliyor.	O yüzümü siliyor.
Öğretmenimi seviyorum.	Öğretmenimx seviyorum.

Tablo 4: Tabloda görülen x işareti belirtme durum ekinin kullanılmadığını ifade etmektedir.

1.2.2 Yönelme Durum Eki

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
----------------	-----------------

Ukraynalılara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Problemler

Biz markete gittik. Dün gezmeye çıktık. Eve geç geldik. Galatasaray, Beşiktaş'a yenildi. Haftaya okullar arası bilgi yarışmasına katılacağım.	Biz marketde gittik. Dün gezmekx çıktık. Evde geç geldik. Galatasaray, Beşiktaş'ı yenildi. Haftaya okullar arası bilgi yarışmasında katılacağım.
---	--

Tablo 5: Tabloda görülen x işareti yönelme durum ekinin kullanılmadığını ifade etmektedir.

1.2.3 Bulunma Durum Eki

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Biz TÖMER'de Türkçe öğreniyoruz. Dünya bir yerde hiçbir zaman durmuyor. Kitapta beşinci sayfadaki soruyu anlamadım. Restoranda yemek yiyoruz. Sınıfta masa var.	Biz Tömerx Türkçe öğreniyoruz. Dünya bir yere hiçbir zamanda durmuyor. Kitapda beşinci sayfadaki soruyu anlamadım. Restoranx yemek yiyoruz. Sınıfdada masa var.

Tablo 6: Tabloda görülen x işareti bulunma durum ekinin kullanılmadığını ifade etmektedir.

1.2.4 Ayrılma Durum Eki

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Ben sizden özür diliyorum. Doğugarajı'na kadar yürüdük. Kirazdan nefret ediyorum. Konyaaltı'ndan geçmiyor. Kumaşlardan yeni elbiseler yapıyoruz. Kursta Türkçe öğreniyoruz. Kursu bitirdikten sonra ülkeme döneceğim. Onların köpeğinden korkuyorum.	Ben sizi özür diliyorum. Doğugarajı'ya kadar yürüdük. Kirazda nefret ediyorum. Konyaaltı'xdan geçmiyor. Kumaşlarx yeni elbiseler yapıyoruz. Kursda Türkçe öğreniyoruz. Kursu bitiyordandan sonra ülkeme döneceğim. Onların köpeklerimx korkuyorum.

Tablo 7: Tabloda görülen x işareti ayrılma durum ekinin kullanılmadığını ifade etmektedir.

1.2.5 İyelik ve İlgi Hâli Eki İle İlgili Karşılaşılan Problemler

Türkçede aitlik eki, bir nesnenin bir şahsa ait olduğunu belirtmek amacıyla kullanılır. Ukraynalı bireylerin aitlik eklerini şahıs çekimlerinde büyük oranda kullanmadıkları görülmüştür.

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Ahmet'in dişi ağrıyor. Benim ülkem güzel. Kardeşimin oyuncağını alacağım. Masadaki cüzdan kimin?	Ahmetx dişx ağrıyor. Benim ülkex güzel. Kardeşimx oyuncağınx alacağım. Masadaki cüzdan kimx?

Onun ailesi nerede yaşıyor? Senin de iznin olursa TV izleyebilir miyim?	Onun ailex nerede yaşıyor? Senin izinx olursa TV izleyebilir miyim?
--	--

Tablo 8: Tabloda görülen x işareti aitlik ekinin kullanılmadığını ifade etmektedir.

1.2.6 Çokluk Eki İle İlgili Karşılaşılan Problemler

Türkçede çokluk eki bir varlığın birden fazla olduğunu belirtmek amacıyla kullanılır. Elde edilen verilerden çokluk ekinin yazımının durum eklerinden sonra bireylerin en fazla hata yaptığı konular arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Bireylerin çokluk ekleri ile ilgili yanlışları ekin ya gereksiz yere kullanılması ya da gerekli olduğu halde kullanılmaması şeklinde görülmüştür.

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Ankara'da sekiz milyona yakın insan var. Babamla film izleyeceğim. Birçok öğrenci hasta. Bütün gün biz ders çalışıyoruz. Günümüzde herkes interneti kullanıyor. Onlara çok hikâye anlatmam lazım.	Ankara'da sekiz milyona yakın insanlar var. Babamla filmleri izleyeceğim. Birçok öğrenciler hasta. Bütün günler biz ders çalışıyoruz. Günümüzde her kez internet kullanıyorlar. Çok hikâyeler onlara anlatmam lazım.

Tablo 9

1.2.7 Fiilimsi Ekleri İle İlgili Karşılaşılan Problemler

Türkçede isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil olmak üzere üç fiilimsi grubu vardır. Fiilimsiler, fiil soylu sözcükler olması sebebiyle yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Ukraynalı bireyler için birtakım problemler meydana getirmektedir. Ukraynalı bireylerin fiilimsilerle ilgili yaşadıkları problem, fiilimsi eklerinin yanlış şekilde kullanılmasıdır.

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Bana kızdığı için onunla küstüm. Ben eve girer girmez yağmur yağmaya başladı. Yemek pişirmeyi annemden öğrendim.	Bana kızmak için onunla küstüm. Ben eve girir girmez yağmur yağmaya başladı. Yemek pişirdiğim annemden öğrendim.

Tablo 10

1.2.8 Haber Kipleri İle İlgili Karşılaşılan Problemler

Ukraynacada geçmiş zaman, şimdiki zaman ve gelecek zaman olmak üzere üç zaman varken Türkçede haber kipleri görülen geçmiş zaman, öğrenilen geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman ve geniş zaman olmak üzere beş başlıkta sınıflandırılmıştır. Ukraynacada zaman çekimlerinde Türkçedeki gibi kök sabit

Ukraynalılara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Problemler

kalmayıp çekime göre değişmektedir. Örneğin Ukraynacada “geliyorum” Я йду (ya ydu) şeklinde iken “geleceğim” я прийду (ya prydu) şeklindedir. Bu durum, ana dilden hedef dile transfer durumu dikkate alındığında Ukraynalı bireylerin Türkçe haber kiplerini öğrenirken problemler yaşamalarına yol açmaktadır.

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Arkadaşıma sık sık e-posta gönderirim. Arkadaşlarımla buluştum ve saatlerce sohbet ettik. Biz önümüzdeki gün parkta yürüyeceğiz. Geçen gün hava çok kötüydü. Geçen yıl öğrenciler sınavda çok başarılı oldu. Hızlıca evden çıkıp dışarıda bekledim. Sınava girmeden önce ders çalıştım.	Arkadaş sık sık posta yazıyorsun. Arkadaşlarımla buluştum ve saatlerce sohbet ediyorduk. Biz önümüzdeki gün parkta yürüdük. Geçen gün hava çok kötümüş. Geçen yıl öğrenciler sınavda çok başarılı olacak. Hızlıca evden çıkıp dışarıda bekliyorum. Sınava girmeden önce ders çalışıyorum.

Tablo 11

1.2.9 Olumsuzluk Eki İle İlgili Karşılaşılan Problemler

Ukraynacada olumlu cümlelerin kuruluşunda belirleyici birtakım kelimeler yer almaktadır. Bu kelimelere “авжеж [avjej]- tabi, ага [aga]- peki, гаразд [garazd] – tamam örnek olarak verilebilir. Ukraynacada olumlu cümleye ise Гаразд, я прийду [Garazd, ya prydu] – Tamam, ben geleceğim.” cümlesi örnek gösterilebilir. (Palii, 2016: 74). Ukraynacada olumsuz cümle yapıları ise kelimenin önüne gelen bazı ek ve kelimelerle yapılır. Bunlara; не [ne] - ..madan, değil, ні [ni] – ne... ne de takıları, ніхто [nihto]- hiç kimse ek ve kelimeleri örnek teşkil eder. Ukraynaca olumsuz cümle yapısına örnek olarak ise Ми нічого ще не знаєм, кого й яка чекає путь [Mı şçe niçogo ne znayem, kogo y yaka çekaye put'] – Biz, kimi hangi yolun bekleyeceğini henüz bilmiyoruz.” (Palii, 2016: 75). cümlesi verilebilir. Türkçede bir fiilin olumsuzluğu fiil köküne eklenen ‘-mA’ olumsuzluk eki ile yapılmaktadır. Elde edilen verilerde Türkçedeki fiil cümlelerinde olumsuzluk eki ‘-mA’nın kullanımı ile ilgili Ukraynalı bireylerin problem yaşadıkları görülmektedir.

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Ahmet hiç gülmeyecek. Ben iyi yüzemem. Ben matematik problemi çözemiyorum. Dersi dışarıda yapmayalım. Telefonumu bulamadım.	Ahmet hiç gül x ecek. Ben iyi yüz m arım. Ben matematik problemi ç o zebilmiyorum. Dersi dışarıda yapmalı m . Telefonumu bul a bilmedim.

Tablo 12: Tabloda görülen x işareti olumsuzluk ekinin kullanılmadığını ifade etmektedir.

1.3 Cümle Kuruluşu Açısından Karşılaşılan Problemler

Türkçenin sözdiziminde temel öğeler olan özne başta, yüklem sonda yer alır. Karahan 2014: 9), Türkçenin sözdizimi yapısının bu özelliğinin Türkçeyi diğer birçok dilden mesela Hint-Avrupa dillerinden ayırdığını belirtmektedir. “Ukraynaca serbest cümle dizimine sahiptir yani cümle öğelerinin cümle içinde sabit bir yeri yoktur. Ukraynacada bir cümlede kelimeler arasındaki ilişki ile kelimenin sözdizimsel işlevi büyük ölçüde kelimenin biçimi ve son eki ile belirlenir.” (Palii, 2016: 101). “Sözdizim bölümünde bulunan konular, öğrenilmesi en zor konulardır demek mümkündür. Sözdiziminde Slav ve Türk dilleri arasında en çok uyumsuzluk özellikle karmaşık cümlelerde bulunmaktadır.” (Palii, 2016: 124). Elde edilen veriler de Türkçe öğrenen Ukraynalı bireylerin sözdizimi alanında problemlerle karşılaştığını göstermektedir.

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Ankara, İstanbul’dan sonra ikinci büyük şehirdir.	Ankara, İstanbul’dan ikinci büyük şehirdir.
Ben Akdeniz Üniversitesini bitirdikten sonra ülkeme döneceğim.	Benim ülkem dönecekten sonra ben Akdeniz üniversite bitireceğim.
Benim arabam otoparkta senin araban nerede?	Senin araban nerede benim otoparkımda?
Geçen yıl tatilde neredeydin?	Geçen yaz tatil nerede oturuyor musun?
İbrahim, her akşam oturma odasında yemek yiyor.	İbrahim her akşam odada oturma yemek yiyor.
Onlara çok hikâyeye anlatmam lazım.	Çok hikâyeler onlara anlatmam lazım.

Tablo 13

1.4 Anlam Bilgisi Açısından Karşılaşılan Problemler

“Her dilin kendine özgü bir anlatım biçimi, anlam evreni vardır.” (Candaş Karababa, 2009: 275). Dildeki kelimeler, kullanıldıkları bağlamda ve amaçta birden çok anlamı karşılayabilir. Köklü bir geçmişe sahip olan Türkçe anlambilim açısından zaman içerisinde gelişme, değişme ve çeşitlenme göstermiştir. Bu da Türkçede çok anlamlılık kavramını meydana getirmiştir. Anlam bakımından benzerlik gösteren kelimeler yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireyler tarafından karıştırılmaktadır.

Doğru Kullanım	Yanlış Kullanım
Başı ağrıyor.	Başı acıyor.
Ben sınıfta hiç konuşmuyorum sadece benim öğretmenimi dinliyorum.	Ben sınıfta hiç konuşmuyorum sadece benim öğretmenim dinleniyorum .
Ben Türkiye’ye ilk defa geldim.	Ben Türkiye’ye birinci defa geldim.
Biz kafede yemek yiyoruz.	Biz kafede x yiyoruz.
Eğer çalışmazsam başarılı olamam.	Eğer çalışmasam başarılı olabilirim.
Her gün biz oradaydık.	Hepsi gün biz oradaydık.

Tablo 14: Tabloda görülen x işareti kelime eksikliği ifade etmektedir.

Ukraynalılara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Problemler

Sonuç

Çalışmanın bu bölümünde araştırma sürecinde elde edilen verilerden hareketle ulaşılan bulgulara ve karşılaşılan problemlerin çözümüyle ilgili önerilere yer verilmiştir.

Bulgular

Türkçenin Altay dil ailesine mensup olması ve Ukraynancanın Hint-Avrupa dil ailesi içinde yer alması bu iki dili yapı bakımından farklı kılmaktadır. Bu farklılıklar, Ukraynalıların yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde bazı problemleri meydana getirmektedir. Ana dilin öğrenilen dile etkisi başta olmak üzere iki dilin farklı alfabeden oluşması da bu problemlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Ukraynalıların yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde alfabe farklılığından dolayı kaynaklanan sesletimsel problemler yaşadığı hem konuşma becerisinde hem de yazma becerisinde tespit edilmiştir.

Türkçedeki durum eklerinin farklı yapılarla kullanılması ve ses uyumlarında (ünlü-ünsüz) meydana gelen değişikliklerin öğrenilmesinde problemler yaşandığı görülmüştür. Ukraynalı bireylerin Türkçedeki iyelik ve ilgi ekinin çekiminde, çokluk eki ve fiilimsi eklerinin kullanımında, haber kiplerinin çekiminde ve olumsuzluk ekinin kullanımında çeşitli problemlerle karşılaştıkları görülmüştür.

Türkçe ve Ukraynancanın yapı olarak farklılıklar göstermesi sebebiyle Ukraynalı bireylerin Türkçe öğreniminde sözdizimsel problemler yaşadığı tespit edilmiştir. Ayrıca anlamsal bakımdan yakınlık gösteren sözcüklerin kullanımının karıştırıldığı görülmüştür.

Öneriler

- Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde öncelikli olarak sesletim çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
- Sesletim sembollerinin öğretici bir şekilde yer aldığı kaynak eksikliği ortadan kaldırılmalıdır.
- Sesletimle ilgili kapsamlı materyaller hazırlanmalıdır.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi kurallarını kavratacak kapsamlı etkinlikler hazırlanmalı, karşılaştırmalı dil bilimi çalışmalarıyla da desteklenmelidir.
- Kültürel farklılıklar dikkate alınarak bireyin kendine özgü öğrenme biçimine yönelik ders materyalleri ve etkinlikleri hazırlanmalıdır.
- Bireyin motivasyonunu yükseltecek etkinlikler planlanmalıdır.
- Öğrenme sadece ders bağlamında kalmamalı, süreç sosyal bağlamları da kapsamalıdır.

KAYNAKÇA

AKAR, Ali (2010). Türk Dili Tarihi. Ötüken, İstanbul.

AKYÜZ, Yahya (2007). Türk Eğitim Tarihi. Pegem, Ankara.

- BAYRAKTAR, Fatma Burcu (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Faydalanılan Kitapların Kültürel Unsurların Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- BİÇER, Nurşat (2012). “Hunlardan Günümüze Yabancılara Türkçe Öğretimi”. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 1(4): 107-133.
- CANDAŞ KARABABA, Z. Canan (2009). “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, (42)2: 265-277.
- DEMİRCAN, Ömer (2013). Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri. Der Yayınları, İstanbul.
- DEMİREL, Özcan (2010). Yabancı Dil Öğretimi. Pegem Yayıncılık, Ankara.
- DOĞAN, Candemir (2012). Sistematik Yabancı Dil Öğretim Yaklaşımı ve Yöntemleri. Ensar Neşriyat, İstanbul.
- ERCİLASUN, Ahmet Bican (2010). Türk Dili Tarihi. Akçağ, Ankara.
- ERGİN, Muharrem (2008). Türk Dil Bilgisi. Bayrak Yayınları, İstanbul.
- GÜZEL, Abdurrahman (2014). İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi. Akçağ, Ankara.
- GÜZEL, Abdurrahman ve Barın, Erol (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi. Akçağ, Ankara.
- İŞÇAN, Adem (2011). “Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi”. Abdullah Şahin, Aziz Kılınc (Ed.) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi. Pegem Akademi, Ankara.
- KARAHAN, Leyla (2014). Türkçede Söz Dizimi. Akçağ, Ankara.
- ÖZKAN, Aydanur (1994). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ad Durum Eklerinin Öğretilmesiyle İlgili Kimi Görüşler”. AÜ TÖMER Dil Dergisi, 17: 40-52.
- PALLİ, Olena (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi açısından Türkçe ve Ukraynaca Dil Yapılarının Karşılaştırılması. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- TARCAN, Ahmet (2004). Yabancı Dil Öğretimi Teknikleri. Nobel Yayıncılık, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu (2011). Türkçe Sözlük. TDK, Ankara.
- YAĞMUR ŞAHİN, Esin (2013). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Ek Yanlılıkları.” Tarih Okulu Dergisi, 15: 433-449.
- YAYLI, Derya ve Bayburt, Yasemin (2011). Yabancılara Türkçe Öğretimi Politika, Yöntem ve Beceriler. Anı Yayıncılık, Ankara.